

Dvakrát o poutním místě U Svatého kamene

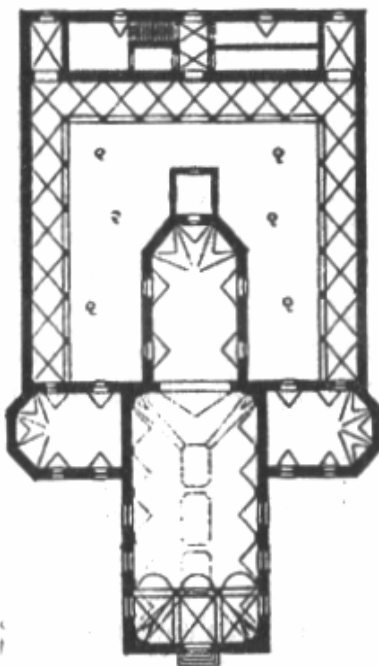
To poutní místo již nemělo existovat

Deset kilometrů jižně od Kaplice a asi dva kilometry jižně od Rychnova nad Malší byl v roce 1653 založen kostel a klášter Panny Marie Sněžné „U Svatého Kamene“, německy nazývaný Maria Schnee.

O vznik tohoto nejj jižněji položeného mariánského poutního místa v Čechách se zasloužily českokrumlovské klarisky. Stavba barokního kostela s přílehlými ambity a klášterem trvala do roku 1701. Původní půdorys poutního areálu je zachycen na kresbě, převzaté z Cechnerova soupisu historických a uměleckých památek Kaplicka, vydaného v roce 1921.

„Zjevovala se obvykle osamělým lidem. Potkávali ji v poledním žáru i v drsné nepohodě. Vlasy rozpuštěné, dlouhý zřasený šat a v náručí dítě. Na prašných cestách nechávala otisky bosých nohou i svého dlouhého pláště.“ Takto začíná pověst o kamenných stopách Panny Ma-

rie v útlé knížečce Stanislava Cífy a Jindřicha Pecky „Pověsti Českokrumlovska a Kaplicka“. A pokračuje: „Když procházela okolím Rychnova nad Malší, spěchala, aby našla úkryt před blížící se bouří. Kámen,

na který vystoupila, aby se rozhlédla, se rozlomil a vytvořila se mezera asi na krok široká. Od té doby se puklina stále rozšiřuje, a až bude tak široká, že tudy projede naložený vůz, nastane konec světa.“

Kámen, o němž je v pověsti

řeč, nechaly klarisky obestavět jednou z bočních kaplí kostela. Poblíž kostela byla též postavena menší kaple Panny Marie Bolestné s poutní studánkou, jejíž vodě je přisuzována léčivá síla.

Barokní areál U Svatého Kamene se stal vyhledávaným poutním místem, a to jak pro poutníky z Čech, tak z Rakouska. Po roce 1948 však začalo období rozsáhlé devastace, objekty kláštera byly zničeny, kostel chátral, vnitřní zařízení zmizelo. V minulém desetiletí byl poničený kostel navržen ke zboření. V roce 1990 nastal zvrát a místo odsouzené k zániku začalo prožívat své vzkříšení, které vrcholí v první polovině letošního srpna.

Nemalou zásluhu na tom mají věřící z Rakouska i Německa, kteří na obnovení poutního místa věnovali nemalé peněžní prostředky.

Vydáte-li se v některém ze srpnových dnů ke Svatému Kamenu, připomeňte si závěr vzpomínané pověsti o kamenných stopách P. Marie:

Z někdejšího areálu kláštera zůstal dnes U Svatého Kamene jen kostel s jednou boční kaplí. Přesto mariánské poutní místo prožívá dnes opět své vzkříšení a v opraveném kostele byly již počátkem srpna první církevní slavnosti. Za týden, 15. srpna, bude při Slavnosti Nanebevstoupení Panny Marie kostel vysvěcen. Poslední zprávy však hovoří o tom, že původně ohlášení představitelé české vlády a parlamentu se vysvěcení nezúčastní. Foto: (gw)

„A zatím dál chodila žena s | úděl matky. I stopy byly | metal vítr, v kameni vymlela
dítětem chudým krajem . . . | časem jiné. Někdy hlubší, | voda. Jen v lidské paměti zů-
Nesla dál přes celá staletí svůj | někdy mělké. V písku je roz- | staly dodnes.” (pj)

Českokrumlovesko č. 31, 6/8 '93

POUTNÍ MÍSTO

SVATÝ KÁMEN

u Rychnova nad Malší a Dolního Dvořiště

Chrám Páně Panny Marie Sněžné

Správa poutního místa:
Farské nám. 80, 382 41 KAPLICE
tel. č.: 380 313 096 (fara) nebo mobil: 732 872 662

Schůzku z knězem je nejlépe
předem domluvit telefonicky
Současným správcem je P.Pavel Šimák

Ilustrace z <http://farnostkaplice.cz/SK.html>

JAK SVATÝ KÁMEN OPĚT OŽIL

Na začátku byla legenda. Krajem kolem našich hranic s Rakouskem kdysi putovala Panna Maria s Ježíškem. Byla to oblast plná neprostupných lesů, slatin, skal podivuhodných tvarů, křivolakých, málo schůdných stezek, kde se člověk jen těžko orientoval. Pohraniční hvozď. Když její únava dostoupila vrcholu, posadila se na velký kámen. Těsně u něj je druhý a další pověst říká, že až budou od sebe tak daleko, že mezi nimi projede vůz, bude konec světa. Ty kameny se prý od sebe pomalu, ale stále vzdalují.

Začátek druhý, již historicky doložený. Na místě legendárního mariánského zjevení, které se nachází půl hodiny pěší cesty od Rychnova nad Malší, založila abatyše krumlovského kláštera klarisek Kristina Pöprlová v roce 1653 kostelík. Dostaven byl v prostém barokním slohu na počátku 18. století. Poblíž se nacházela kaple Panny Marie Bolestné s pramenem, kterému se přičítala léčivá moc. Později zde vznikl mužský a ženský klášter, cestu k místu lemovaly kapličky křížové cesty. Vzniklo poutní místo, v hranič-

ní oblasti velmi oblíbené, mezi Čechy známé jako Svatý Kámen, mezi německy mluvícími jako Maria Schnee.

Pak přišel rok 1945, spojený s vysídlením pohraniční oblasti. Přišli noví páni a oblast Svatého Kamene byla od roku 1950 nepřístupná. Z věže udělali pozorovatelnu, ostatní podléhalo rychle zkáze. Kláštery byly zcela zbourány, vnitřní zařízení kostela, které pamatovalo první polovinu 18. století, bylo zničeno a rozkradeno. Navštívil jsem kostel, nebo spíše to, co z něj zbylo, krátce po listopadu 1989. Jednalo se již o zříceninu. Stály pouze obvodové zdi, relativně nejzachovalejší byla právě věž - pozorovatelna. Zdálo se, že již nikdo nemůže místo obnovit. A jsme u začátku třetího.

Naštěstí se to opravdu jenom zdálo. Přišel 15. srpen 1993 a nemožné se stalo skutkem. Po cestě již byla vidět procesí s prapory a dlouhá řada aut, většinou s německými a rakouskými poznávacími značkami. Kolem kostela s kaplí se nacházela celá řada stánků se vším možným a ještě spíše

nemožným zbožím. Nalezl jsem rovněž skromné stanoviště našeho Setkání, dále prodavače zbrusu nových pohlednic a brožurky o Sv. Kameni, vytištěné podstatně kvalitněji než podobná německá. Ale cena byla nečeská, se 4 pohledy 85,- Kč.

A začala slavnost. Účast hostů byla opět reprezentativní, kostel vysvětil a mši celebrouval náš otec biskup Antonín Liška, dlouhý projev měl ministr životního prostředí František Benda, krátkým, výstižným a milým proslovem překvapil ministr vnitra pan Jan Ruml. Přítomným sdělil, jak je šťastný, že se nachází právě dnes právě tady, tím spíš, že stejné ministerstvo se „zasloužilo“ o zničení místa, nyní se naopak podílelo na velkorysé opravě. Inu, časy se opravdu mění. Ještě musím uvést coby hosty rakouského vicekancléře Erharda Buseka a hornorakouského zemského hejtmana Josefa Ratzenböcka, kteří měli rovněž slavnostní projevy. Vše se překládalo z němčiny do češtiny a naopak, takže úvod se protáhl na hodinu. Osobně si z něj nyní pamatuji hlavně větu pana Rumla, kterou se vyplatí citovat: „Ať se idea obnovy chrámu Páně přenese do našich srdcí a duší“. Jinak jako při podobných příležitostech zaznělo mnoho slov o smíření, vztazích mezi národy a státy a podobně. Vyzvednuta byla zásluha Čechů, Němců, Rakušanů, zvláště pak rodáků, vlád a minis-

terstev i P. Toupalíka, jehož farností Sv. Kámen je a který se podílel na překladech seč mu sily stačily.

Tentokrát jsem měl vše z první ruky, neboť dav na můj vkus trochu příliš hlučných krajanů mne vnesl až k oltáři, takže jsem vše viděl a slyšel. Zbyla i chvilka času na popovídání s panem ministrem Bendou. Chybička se ale přece jen vloudila: nebyly k dispozici tradiční poutní svaté obrázky. Věnoval jsem ze své sbírky po jednom oběma našim pánům ministrům i panu Ratzenböckovi, překvapení bylo velké a radost nelíčená.

Na závěr si ještě pamatuji trochu posmutnělý úsměv pana ministra Rumla, kterým reagoval na zbožné přání jakési starší paní, aby se nenechal otrávit (myšleno zajisté obrazně) a snažil se zamést s bolševiky.

Tak taková byla na Svatém Kameni letos pouť. Byla to krásné a bylo toho dost, kdo mohl jít a nejet, ať lituje. Jen nohy poněkud bolely, stát a ne vždy jen na svých skoro tři hodiny je docela dost. Ale i taková malá oběť patří dost. Ale i taková malá oběť patří pouti, ne?

J. Polívka

Aktuality Setkání, září 1993